न

吻 उद्य

सील

पर्यवेक्षकांच्या

सहायक कक्ष अधिकारी (मयादित) विभागीय परीक्षा-2016

पशिक्षेचा दि. २७ मोर्व्हेंबर, 2016 94× 95.- 1

2016

CODE: OO8

प्रश्नपुस्तिका

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक BOOKLET NO.

पेपर । मराठी, इंग्रजी, सामान्य ज्ञान, शासकीय योजना व शासनाशी संबंधित बाबी

एकूण प्रश्न : 100 एकुण गुण: 100

वेळ : 1 (एक) तास

सुचना

- (1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी. परीक्षा-क्रमांक
- (2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता **बॉलपेनने** लिहावा.
- (3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमृद करावा.
- (4) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचिवली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त** काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे. पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.
- ्सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या 心 वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालवि**ता **पढी**ल सूचनेविना प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
- ं उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता **ये**णार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- ्रप्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मुल्यांकन करताना उमेदलाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच ''उमेदबाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्याची स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील''.

ताकीट

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली बेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही बेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षांच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनिधकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुरितकेच्या शेवटच्या पानावर पहा

↑

केंद्राची संकेताक्षरे शेवटचा अंक कच्चा कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

1.	'मला	दोन रुपये हवे	होते'	- या वि	ाधानातील क	ाळ ओळ	खा.			
	(1)	भूतकाळ		(2)	वर्तमानका	ळ	(3)	भविष्यकाळ	(4)	रीतिकाळ
2.	 पुढील	- । वाक्प्रचाराच	- ग अनुक्र	मे योग्स	 1 अर्थ सांगा	?				
	'काण	डोळा करणे,	खसखर	प्त पिकर	गे, ग्वाही देणे	r '				
	(1)	मोठ्याने हस	णे, साक्ष	। देणे, त	नक्ष न देणे	(2)	साक्ष	देणे, लक्ष न देणे, य	मोठ्याने हर	नणे
	(3)	लक्ष न देणे,	मोठ्यान	ने हसणे,	साक्ष देणे	(4)	मोठ्य	ाने हसणे, लक्ष न दे	रेणे, साक्ष र	देणे
3.	 मराठी		 त्याचे मृ	ळ रूप	———- यांच्या जोड्य	——- ॥ जुळवा.	_			
	(왱)	टिकला			(i) সাত	गका				
	(ब)	ਗਾ			(ii) ति	तक				
	(क)	वाकळ			(iii) स्थ	ान				
	(ड)	सळई			(iv) ਕਾ	कल				
	पर्यार्थ	ी उत्तरे :								
		(अ)(ब	) (क	)(ड)	)					
	(1)	(ii) (iii)	(i)	(iv)						
	(2)	(iv) (ii)	(i)	(iii)						
	(3)	(iii) (iv)	(ii)	(i)						
	(4)	(ii) (iii)	(iv)	(i)						
4.	- 'अशि	 वनीने वर्गातील	- 1 उपस्थि	ग्त मुली स्ट्रान्स	मोजल्या प	ग त्या दह	- ग़च भर	 ऱ्या'. वाक्य प्रकार	ओळखा.	
	(1)	मिश्रवाक्य		(2)	संयुक्तवाव		(3)	केवलवाक्य	(4)	उद्गारार्थीवाक्य
5.	धातुस	 ाधित विशेषणे	ओळख	<u> </u>						
	(1)	गारहवा, आं	बट द्राक्षे	, हुशार	मुले, धूर्त म	ाणूस.				
	(2)	वाहणारी नर्द	ते, उडण	ारी पाख	वरे, खेळणारी	मुले.		•		
	(3)	दहा विद्यार्थी	, चार ग्	ुण, पुष्ट	हळ लोक, पं	च पक्वाः	न			
	(4)	गणपतीची ि	मरवणूव	ह, मंत्र्या	चे भाषण, उ	मळूची व	डी.			
6.	'होक	—— ार, प्रतिकार, र	 उपहार, उ	 जनता ' ह	 हे अनुक्रमे क	— नेणत्या प्र	कारचे ३		ोळखा.	
	(1)	उपसर्गघटित	, साधि	त, साधि	ात, सिद्ध	(2)	साधि	त, साधित, उपसर्ग	घटित, प्रत	पयघटित
	(3)	सिद्ध, साधि	त, उपस	र्गाधटित	, प्रत्ययघटि	त (4)	प्रत्यय	गघटित, साधित, स	ाधित, उपस	प्तर्गघटित

7.	जोड्या जुळवा.				•
	(अ) कन्नड शब्द	(i) दलाल, शेट	, डबा		
	(ब) देशी शब्द	• •	दील, कुळूप		
	(क) अरबी शब्द	(iii) ओगराळे, ये	ळकोट, भीड		
	(ड) गुजराती शब्द	(iv) काकवी, अ	ाघाडा, कोकरु		
	पर्यायी उत्तरे :				
	(अ)(ब)(क)(	₹)			
	(1) (ii) (iii) (i) (iv	7)			
	(2) (iii) (iv) (ii) (i)				
	(3) (iii) (iv) (i) (ii (4) (i) (ii) (iv) (ii				•
	(~~1~~) (1) (11) (11) (11)	<del></del>			
8.	'ओहो' या शब्दाची जात ओळख	π.			
_	(1) क्रियाविशेषण (2	) शब्दयोगी — —	(3) केवलप्रयोगी	(4)	उभयान्वयी
9.	'जुन्या आठवणींनी माझे डोळे प	———- ाणावले ^¹ – हे वाक्य कोः	———————— गत्या क्रियापद प्रकारातील अ	 ाहे ?	
	_		(3) साधित क्रियापद		प्रयोजक क्रियापद
10.					<u> </u>
	(1) दुदैंबी " (2		(3) दूर्दैवी	(4)	दूदैवी
11.	'दरबारी मान, विड्याचे पान' म्ह	णीचा अर्थ ओळखा.			
	(1) दरबारात मान मिळविण्य	ासाठी पान खाऊन जाणे.			
	(2) दरबारात ज्याला मान अ	प् <mark>रतो</mark> त्यालाच पान मिळते	•		
	(3) दरबारात मान-पान देण्य	चे नाटक करणे, प्रत्यक्षा	त मात्र तसे काहीच नसणे.		
	(4) नित्यनेमाने विड्याची पार	ने खाणाऱ्याला दरबारात	मान–सन्मान मिळतो.		
12.					
	(अ) पासंगाला न पुरणे	(i) सोंग ढोंग व	न्रून फसविण <u>े</u>		
	(ब) ढंगधत्तूरा दाखविणे	(ii) पराजय कब्	्ल करणे		
	(क) घोड्यावर बसून येणे	(iii) थोडी सुद्धा	शिल्लक नसणे		
	(ड) दाती तृण धरणे	(iv) खूप घाई क	रणे		
	पर्यायी उत्तरे :	. ,			
	(अ)(ब)(क)(	ड)			
	(1) (iii) (i) (iv) (ii	)			
	(2) (ii) (iv) (i) (iii				
	(3) (iv) (ii) (i) (ii (4) (ii) (iii) (i) (ir				
	(4) (ii) (iii) (i) (iv	")			

13.	'ई~अ (1)	ाख्यात' हा कोणत्या र भविष्यकाळ	काळाशी (2)	वा अर्थाशी नि रीतीभूत काव		भाहे ? (3)	विध्यर्थ	(4)	संकेतार्थ
	, ma)	 वडील आज परगावी	<del></del> -	<del></del>				~~_~~ _	- ~~-~~
14.	माझ (1)	प्रश्नार्थी वाक्य		होकारार्थी वा		(3)	विधानार्थी वाक्य	(4)	उद्गारार्थी वाक्य
 15.	व्याक	रणदृष्ट्या योग्य अस	——— लेला श	~~च~~ ओळखा.					
		सुटी ो उत्तरे :	(ब)	सुट्टी					
	(1)	फक्त (अ) बरोबर			(2)	फक्त	(ब) बरोबर		
	(3)	(अ), (ब) दोन्ही	चूक		(4)	(अ),	(ब) दोन्ही बरोबर		
16.	शाब्दि	क चुका असलेली व	- ~~-~~ गक्ये अं	ळिखा.					
	(अ)	रमेश त्याच्या घरी गे	ला.		(ब)	रमेश	आपल्या घरी गेला.		
	(क)	सुलभा आपल्या नव	ाऱ्याशी र	ोज भांडते.	(ड)	सुलभ	। तिच्या नवऱ्याशी रोज	। भांडते.	
	पर्यार्थ	गि उत्तरे :							
	(1)	फक्त (अ), (क)	बरोबर		(2)	फक्त	(अ), (ब) बरोबर		
	(3)	फक्त (ब), (ड) व	बरोबर		(4)	फक्त	(ब), (क) बरोबर		
<u> </u>	 पुढील	 इंग्रजी पारिभाषिक ३	- <u>-</u> राब्दाचे	————— मराठीतील अनु	 क्रमे पा	—— रेभाषिक			
	'कॅशि	यर, ऑनररी, मोट्टो'				•			
	(1)	ब्रीदवाक्य, रोखपाल	, मानद		(2)	रोखप	ल, ब्रोदवाक्य, मानद		
	(3)	रोखपाल, मानद, ब्री	दवाक्य		(4)	मानद,	रोखपाल, ब्रीदवाक्य		
18.	'हात	ओला तर मित्र भला'	या म्हण	———— गेच्या अर्थाला स	- नमानार्थी		ारी म्हण ओळखा :		
	(1)	रंगलेल्या तोंडाचे मु	के घेणे.		(2)	हात पि	करे तिथे लक्ष्मी वसे.		
	(3)	असतील शीते तर	नमतील	भूते.	(4)	हिरा त	ो हिरा गार ती गार.		
<u> </u>	— पुढील	 वाक्यात कोणता प्रयं	ोग आहे	? ते ओळखा.		· <u> </u>			<u> </u>
	(अ)	त्या घरात आम्ही सं	सार मांः	डला.	(ब)	मुलांर्न	ो उत्तम काम केले.		
	(क)	शिक्षकांनी कविता	छान शि	कवली.	(ड)	त्याने :	दोन घोडे व एक बैल	विकत	घेतला.
	पर्यार	ी उत्तरे <i>:</i>							
	(1)	(अ) आणि (ब) व	कर्तरी प्र	योग, बाकी भा	वे प्रयोग	Ī			
	(2)	(क) आणि (ड)	भावे प्रय	ोग अन्य कर्मव	र्त्तरी प्रय	ग्रोग			
	(3)	(अ), (ब), (क)	, (ड)	हे सर्व कर्मणी १	प्रयोग				
	(4)	(अ), (ब), (क)	, (ड)	हे सर्व कर्तरी प्र	योग				
	` /		-						

- 20. शुद्धलेखनाच्या नियमानुसार योग्य नियम निवडा.
  - (अ) ज्या अक्षराचा उच्चार नाकातून स्पष्टपणे होतो; त्या अक्षरावर अनुस्वार द्यावा.
  - (ब) स्पष्टोच्चारित अनुनासिका बद्दल शीर्षबिंदू द्यावा.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (अ) योग्य

- (2) फक्त (ब) योग्य
- (3) (अ) व (ब) दोन्ही योग्य
- (4) (अ) व (ब) दोन्ही चूक

पुढील उतारा वाचून प्र. क्र. 21 ते प्र. क्र. 25 ची उत्तरे लिहा.

ज्या दिवशी आपण अस्पृश्यतेला घटनेत मूठमाती दिली, स्त्रियांना मताधिकार दिला, अल्पसंख्याकांना नागरिकत्वाचे सर्व अधिकार दिले, त्या दिवशी सामाजिक क्रांतीचे नवे पर्व सुरू झाले. आपण कामगारांना न्याय देणारे अनेक कायदे केले, त्या दिवशी आपल्या आर्थिक न्याय देणाऱ्या उद्दिष्टांची पूर्ती करण्यास आपण प्रारंभ केला. जिल्हा परिषदा, ग्रामपंचायती, सामूहिक विकास केंद्र यांच्याद्वारे ग्रामीण क्रांतीची पायाभरणी केली. विज्ञानाचा अभ्यास करणाऱ्या प्रयोगशाळा काढल्या, नवे, अवजड उद्योगाचे कारखाने निघाले. देश संरक्षणक्षम करण्यासाठी संरक्षक साधनांचे कारखाने सुरू केले. ही सगळी भारतातील नव्या वैज्ञानिक युगाची नांदी होती, पण दुर्दैव असे आहे की, परदेशात घडलेल्या क्रांतीच्या उदाहरणांनी आम्ही इतके भारावृन गेले होतो की, आम्ही आमच्या देशात सुरू केलेली क्रांती यशस्वी होण्यासाठी, ती राबवण्यासाठी पुरेसा उत्साह दाखवला नाही. याचा अर्थ गेल्या 20 वर्षांत घडले, ते सारे बरोबर होते, चुकाच झालेल्या नाहीत, असे मुळीच नाही. पण आज दिसणारे वैफल्य हे केवळ आपल्या अपेक्षाभंगातून निर्माण झालेले नसून जे सभोवताली घडते आहे, ते आपण नीट समजावून न घेतल्यामुळे आले आहे. त्यामुळे परिस्थिती अगदी निराशाजनक वाटते आणि समाजात दोषदर्शी प्रवृत्तीच वाढत जातात. एखादी योजना आपण आखतो, ती पार पाडू लागतो, त्या वेळी तिच्या सामाजिक, आर्थिक परिणामांची समग्र जाणीव अनेकदा आपल्यास होत नाही. जसजसे आपण त्या मार्गाने जातो, तसतसे आपणास नवे प्रश्न दिसू लागतात. उदाहरणच द्यावयाचे झाले, तर शिक्षणाचे देता येईल. शिक्षणाचा अनिर्बंध प्रसार व्हावा, अशा मताचा मी होतो, आणि आजही आहे. शेकडो वर्षे निरक्षरतेच्या, अज्ञानाच्या अंधकारात चाचपडणाऱ्या भारताला विज्ञानाचा प्रकाश लवकर दिसावा, ही त्यामागची तळमळ होती. पण ही विज्ञानाची कवाडे उघडली, प्रकाश आला आणि त्यामुळे नवा, तंत्रज्ञांचा वर्ग निर्माण झाला. पण त्यातूनच बेकार तंत्रज्ञांची व शिक्षितांची समस्या आज आपल्यापुढे उभी आहे. एखाद्या वर्गाला पुढचे भवितव्य स्पष्ट दिसले नाही की, तो अस्वस्थ होतो. काहीतरी नवा मार्ग शोधतो.

- 21. सामाजिक क्रांतीचे नवे पर्व सुरू झाले ज्यादिवशी :
  - (अ) अस्पृश्यतेला घटनेत मूठमाती दिली.
  - (ब) स्त्रियांना मताधिकार दिला.
  - (क) अल्पसंख्याकांना नागरिकत्वाचे सर्व अधिकार दिले.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (अ) आणि (क) योग्य पर्याय
- (2) फक्त (ब) आणि (क) योग्य पर्याय
- (3) (अ), (ब) आणि (क) योग्य पर्याय
- (4) फक्त (क) योग्य पर्याय

22.	शिक्षणाच्या	प्रसारामागे	कोणती	तळमळ	होती	?
		,, ,,, ,, ,, ,,				•

- (अ) वैज्ञानिक प्रगती व्हावी
- (ब) निरक्षरता आणि अज्ञान दूर व्हावे
- (क) बेकार तंत्रज्ञ व शिक्षितांची समस्या निर्माण व्हावी

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (अ) आणि (ब) बरोबर
- (2) फक्त (ब) आणि (क) बरोबर
- (3) फक्त (अ) आणि (क) बरोबर
- (4) सर्व पर्याय बरोबर

23. वरील उताऱ्याला योग्य शोर्षक द्या.

(1) क्रांतीचे नवे पर्व

(2) क्रांतीचा पाया

(3) वैज्ञानिक प्रगती

(4) अस्वस्थतेतून नवा मार्ग

24. कोणती घटना भारतातील नव्या वैज्ञानिक युगाची नांदी ठरली?

- (अ) विज्ञानाचा अभ्यास करणाऱ्या प्रयोगशाळा
- (ब) नवे, अवजड उद्योगाचे कारखाने
- (क) संरक्षक साधनांचे कारखाने

पर्यायी उत्तरे :

- (1) फक्त (अ) आणि (क) बरोबर
- (2) फक्त (अ) आणि (ब) बरोबर
- (3) फक्त (ब) आणि (क) बरोबर
- (4) (अ), (ब) आणि (क) तिन्ही बरोबर

25. लेखकाच्या मते वैफल्य कशामुळे आले आहे?

- (अ) नव्या वैज्ञानिक युगामुळे
- (ब) सामाजिक क्रांतीच्या नव्या पर्वामुळे
- (क) क्रांतीच्या यशस्वीतेतील निरुत्साहामुळे
- (ड) सभोवतालची परिस्थिती नीट न समजावून घेतल्यामुळे

पर्यायी उत्तरे :

- (1) वरील सर्व पर्याय बरोबर
- (2) केवळ (अ) आणि (ब) बरोबर
- (3) केवळ (ब) आणि (क) बरोबर
- (4) केवळ (ड) बरोबर

26.	Mat	ch the p	pairs	:										
			(I)								(H)			
	(a)	A squ	irreľ	s hon	ne					(i)	Arch	ives		
	(b)	A resi	ideno	e of r	nuns					(ii)	Mon	aster	у	
	(c)	A resi	ideno	e for	monk	S				(iii)	Dery	7	•	
	(d)	A pla	ce w	here s	goveri	nment reco	rds are	e kept		(iv)	Con	vent		
	` '	wer op			,			•		` ,				
		(a)	(b)	(c)	(d)									
	(1)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)									
	(2)	• •	(ii)	(iv)	(i)									
	(3)		(iv)	(ii)	(i)									
	(4)		(iii)	(i)	(ii)									
<u> </u>	(a)	Shake	spea	re say	rs : Do	o wrong to	no n e.							
	(b)	Tenny	son	says,	"Kno	wledge con	nes, bu	ıt wisc	lom lir	igers.	"			
	(c)	_		-		like lighten				~				
	Ider	ntify the	e sen	tence,	s pu	nctuated in	correc	tly.						
	(1)	Only	(a)		_		(2)	Only	(a) an	d (c)				
	(3)	Only	(b)				(4)	Only	(c)					
 28.	Whi	ch of th	ne fo	llowir	ıg exp	ressions ar	e corr e	ect ?						_
	(a)	Turn												
	(b)	Fill or	ne's c	own g	rave.									
	(c)			•		grave.								
	Ans	wer op	tions	s :										
	(1)	(a) an	d (b)	only	(2)	(b) an d (c	) only	(3)	(a) an	d (c)	only	(4)	(a), (b) and (	c)
29.	Cho	ose the	wor	d/s w	ith co	orrect spelli	ing/s.		-	-				
	(a)	HARI	RAS	5	(b)	EMBARR	AS	(c)	LIEU	TEN	TNA			٠
	Ans	wer op	tions	s :										
	(1)	(a) on	lу		(2)	(c) only		(3)	(b) an	d (c)	only	(4)	(a), (b) and (	c)
30.	(a)	The se	cene	ry of t	he co	untryside is	s ve ry	charm	ing.					
	(b)	He is	goin	g to L	Inited	States.								
	(c)	·I boug	ght t	wo pa	irs of	shoes.								
	Ider	ntify the	inc	orrect	sente	ence/s.								
	(1)	Only	(a) a	nd (c)			(2)	Only	(b)					
	(3)	Only	(c)	. ,			(4)	-	e of the	abo	ve	•		

31.	 Which of the following sentences is/are not correct? (a) That pair of scissors belong to me. (b) The furnitures are to be delivered today. (c) A pair of shoes were standing in the corner. Answer options: 										
	(1)	wer options: (a) only	(2)	(a) and (b)	only	(3)	(a) and (c) only	(4)	(a), (b) and (c)		
32.		in the blank fro e United State	_	_		nced i	in science and tec	hnolo	ogy."		
	(1)	is	(2)	are		(3)	were	(4)	have been		
33.		mall table was in the blank ch	, ,								
	(1)	among	(2)	between		(3)	in	(4)	at		
34.	Cho (a) (b)	ali said, "I mustose the correct Sonali said to Sonali said to wer options: Only (a)	t indirect hat she h	narration o ad to go ho	me.	(3)	nce. Both	(4)	Neithe r		
35.		ne of the discovintify the correct praiseworth	t meanin		derlin			(4)	amazing		
36.	(a) (c)	I out the corre I have lost a I do not like wer options: Both (a) and	ten-rupe these kin	es note. ds of games		I do	ve lost a ten-rupe not like this kind Only (b)				
37.		nplete the sent ou studied has will get		~	ood m		would have got	(4)	will have got		
38.	(a) (c)	ich of the follo Manan is old I gave him the wer options: Only (b) None of the	der than he few bo	Ria.	? (b) (d) (2) (4)	l do	at is the latest scor not like this kind the above n (a) and (c)		ovels.		

39.	(a)	Neither prid	e nor pre	ejudice affect hir	n.			
	(b)	Each of these	e qualitie	s are to be found	l in hi	m.		
	Ider	ntify the incom	ect sente	ence/s.				
	(1)	Only (a)	(2)	Only (b)	(3)	Both	(4)	Neither
40.	Ider	ntify the correc	t verb fo	orm.				
	Has	the bell	?					
	(1)	ring	(2)	ringed	(3)	rung	(4)	rings
<u> </u>	Whi	ich of the follo	wing ser	tences is/are in	correc	t?		
	(a)	I am feeling	more bet	ter today.				
	(b)	I am not feel	ing mucl	h well today.		•		
	(c)	I am not feel	ing very	well today.				
	Ans	wer options :						
	(1)	(a) only	(2)	(a) and (b) onl	y (3)	(b) and (c) only	(4)	(a), (b) and (c)
42.	Cho	ose the correct	t sentenc	e/s.				<u> </u>
	(a)	I feel tired.						
	(b)	I am feeling	hungry.					
	(c)	We are leavi	ng for th	e continent on F	riday.			
	Ans	wer options :						
	(1)	(b) only		(2)	(a)	and (b) only		
	(3)	(b) and (c) or	nly	(4)	(a),	(b) and (c)		
43.		ich of the follo	wing is/	are correct ?				
	(a)	He filled the	pot with	ı water.				
	(b)	He informed	me of h	is programme.				
	(c)	The tree was	laden w	vith fruit.				
	(d)	What sort of	man is h	ne ?				
	Ans	wer options :						
	(1)	All the above	e	(2)	Onl	y (b)		
	(3)	None of the	above	(4)	Bot	h (b) and (d)		

(1) Only (a)

44.	(a) (b)	I note in my	dairy wh	enever I take			•		
		ntify the correct			(2)	Roth	(4)	Neither	
	(1)	Only (a)	(2)	Only (b)	(3)	Both	(4) 		
4 5.	Tell	me where you	live ?						
	Sele	ct the sentence	in which	correct word	l is used	for the und	erlined clau	se,	
	(a)	Tell me your	living.	(1	b) Tell	me your ad	dress.		
	Ans	wer ontions							

Read the following passage carefully and answer the questions no. 46 to 50 given below it.

Both

(3)

(4)

Neither

Only (b)

(2)

Indian conversation today is rubbish. It is all about cricket, bollywood and political gossip. We need to change that conversation. We need to really take the lead forward to talk about Indian values, Indian customs and indigenous development. A nation of 1.3 billion can't be doing nothing. There are lots of good people in this country doing lots of good work. They don't get any recognition. It is time to change the conversation in this country and young can do that and you need to take the lead.

I get disappointed when the young in India don't demand change. You are the constituency who should be demanding change. But you are not demanding change! You put up with the way things are.

So, when this public information infrastructure is built, in may be two or three years at the cost of about 1,00,000 crores - education will change completely and lot of education institutions don't want to recognize that. We really don't need teachers to deliver content and create content. Content is already created by best of the best in the world. It is available on the net. Today we need teachers to be mentors. But none of our teachers are trained to be mentors.

Similarly, the delivery of health services, delivery of government services - all of this is going to change drastically in a very short period of time and you need to be the agent of change. You need to innovate, you need to think differently, recognizing that information brings about openness, accessibility, connectivity, networking, democratization, decentralization and as a result, social transformation.

6.	The	above extract is addressed to _		<u> </u>	
	Selec	ct the correct alternative to comp	plete the	e sentence.	
	(1)	Politicians	(2)	Young graduates	
	(3)	Teachers and professionals	(4)	Educationists	

47.	You	are the constituency w	ho should be de	manding cha	inge.	
	Ider	ntify the correct meaning	g of the underlin	ed.		
	(1)	potential supporters	(2)	body of vot	ers	
	(3)	the district itself	(4)	area represe	ented by a mem	ber of parliament
48.	Acc	ording to the passage Ir	ndian conversatio	on should be	about	
	(a)	Cricket, bollywood an	d political gossip	).		
	(b)	Indian customs, value	s and progress.			
	(c)	Educational institution	ns and services.	•		
	(d)	Competent and dutifu	l people and the	ir con ~~tr~~ ibutic	n to the nation	ı.
	Cho	ose the correct alternati	ve/s.			
	(1)	Only (a) and (c)	(2)	Only (b) an	d (d)	
	(3)	Only (c)	(4)	Only (d)		
49.	She	is talking thoughtful.		. • ⁷ . •		
	Sele	ct the correct antonym t	to the underlined			
	(1)	gossip (2)	disappointing	(3) rubbis	sh (4)	change
50.	(a)	Today, students don't	need teachers at	all.		<del></del>
	(b)	The teachers should co	reate content and	l present it to	the students.	
	(c)	The teacher should jus	st work as an ad	visor and cor	nsultant for the	students.
	lder	ntify the correct sentence	e.			
	(1)	Only (a) and (b)	(2)	Only (b) an	d (c)	
	(3)	Only (b)	(4)	Only (c)	·	
		<del></del>	<del></del>			

(1)	7 व 13% प्रमहाराष्ट्र अभियान' वैयक्तिक शौचालय घनकचरा व्यवस्थाप पुक्त शिवार अभियान'	या मोहि			— लोलपैव	13 व 7% ———— ती कोणत्या घटकाः ायिक शौचालय	(4) ———चा चा समावेश	11.8 व 9.4% ————— आहे ?
(1) (3) ' जलर्	वैयक्तिक शौचालय घनकचरा व्यवस्थाप ————————— गुक्त शिवार अभियान'	न ——	इमेच्या घटकांम	(2)	•	_	चा समावेश	आहे ?
(3) —— ' जलय्	घनकचरा व्यवस्थाप 			• •	सामुद	यिक शौचालय		
'जलर्	गुक्त शिवार अभियान '			(4)				
Ì	=	या यो		` ,	वरील	सर्व		
(1)		יור ור	जनेच्या उद्देशाम	ध्ये खा	लीलपैव	 ठी कशाचा समावेश	आहे ?	
	पावसाचे पाणी गावाच	त्र्या शिव	वारातच अडविष	गे				
(2)	भूगर्भातील पाण्याच्या	पातर्ळ	ोत वाढ					
(3)	शेतीसाठी संरक्षित पा	णी			•			
(4)	वरीलपैकी सर्व							
महारा	ष्ट्र लोकसेवा हक्क अ	— धिनियग	 न कधी पासून	—— लागू व	 हरण्यात	आला ?		
(1)	2014	(2)	2015		(3)	2016	(4)	2013
	•		मा योजनेत अप	घातामु	ळे एक	डोळा अथवा एक	 अवयव निव	नमी झाल्यास किती
(1)	₹ 1,00,000	(2)	₹ 10,000		(3)	₹ 50,000	(4)	₹ 5,00,000
 'महार	 ाजस्व अभियान' हा क	 गर्यक्रम	राज्यात कधीप	 ासून रा	— ~~-~~ ाबाविण्य	 गात आला ?		
(1)	1 ऑगस्ट, 2015			(2)	1 ऑ	गस्द, 2016		
(3)	15 ऑगस्ट, 2016		,	(4)	2 ऑ	क्टोबर, 2016		
		वैयि	क्तक शौचालया	च्याब		साठी प्रती शौचाल	ाय प्रोत्साहर	नात्पर रक्कम किती
(1)	₹ 10,000	(2)	₹ 12,000		(3)	₹ 8,000	(4)	₹ 15,000
	(4) महारा (1) नोपीन नुकसा (1) महार (1) (3) स्वच्छ ठरविष (1)	(4) वरीलपैकी सर्व महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अ (1) 2014 गोपीनाथ मुंडे शेतकरी अपघ नुकसान भरपाई अनुज्ञेय आ (1) ₹ 1,00,000 महाराजस्व अभियान' हा क (1) 1 ऑगस्ट, 2015 (3) 15 ऑगस्ट, 2016 स्वच्छ भारत मिशन अंतर्गत उरविण्यात आली आहे? (1) ₹ 10,000	(4) वरीलपैकी सर्व महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियः (1) 2014 (2) गोपीनाथ मुंडे शेतकरी अपघात विम् नुकसान भरपाई अनुज्ञेय आहे? (1) ₹ 1,00,000 (2) महाराजस्व अभियान' हा कार्यक्रम (1) 1 ऑगस्ट, 2015 (3) 15 ऑगस्ट, 2016 स्वच्छ भारत मिशन अंतर्गत वैयवि ठरविण्यात आली आहे? (1) ₹ 10,000 (2)	(4) वरीलपैकी सर्व महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम कधी पासून (1) 2014 (2) 2015 गोपीनाथ मुंडे शेतकरी अपघात विमा योजनेत अप नुकसान भरपाई अनुज्ञेय आहे? (1) ₹ 1,00,000 (2) ₹ 10,000 महाराजस्व अभियान' हा कार्यक्रम राज्यात कधीप (1) 1 ऑगस्ट, 2015 (3) 15 ऑगस्ट, 2016 स्वच्छ भारत मिशन अंतर्गत वैयक्तिक शौचालया ठरविण्यात आली आहे? (1) ₹ 10,000 (2) ₹ 12,000	(4) वरीलपैकी सर्व महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम कधी पासून लागू व (1) 2014 (2) 2015 पोपीनाथ मुंडे शेतकरी अपघात विमा योजनेत अपघातामुख्यक्सान भरपाई अनुज्ञेय आहे? (1) ₹ 1,00,000 (2) ₹ 10,000 महाराजस्व अभियान' हा कार्यक्रम राज्यात कधीपासून र (1) 1 ऑगस्ट, 2015 (2) (3) 15 ऑगस्ट, 2016 (4) स्वच्छ भारत मिशन अंतर्गत वैयक्तिक शौचालयाच्या ब ठरविण्यात आली आहे? (1) ₹ 10,000 (2) ₹ 12,000	(4) वरीलपैकी सर्व महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम कधी पासून लागू करण्यात (1) 2014 (2) 2015 (3) गोपीनाथ मुंडे शेतकरी अपघात विमा योजनेत अपघातामुळे एक ज् नुकसान भरपाई अनुज्ञेय आहे? (1) ₹ 1,00,000 (2) ₹ 10,000 (3) पहाराजस्व अभियान' हा कार्यक्रम राज्यात कधीपासून राबाविण्य (1) 1 ऑगस्ट, 2015 (2) 1 ऑ (3) 15 ऑगस्ट, 2016 (4) 2 ऑ स्वच्छ भारत मिशन अंतर्गत वैयक्तिक शौचालयाच्या बांधकाम ठरविण्यात आली आहे?	(4) वरीलपैकी सर्व महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम कधी पासून लागू करण्यात आला? (1) 2014 (2) 2015 (3) 2016 गोपीनाथ मुंडे शेतकरी अपघात विमा योजनेत अपघातामुळे एक डोळा अथवा एक ज्ञुकसान भरपाई अनुज्ञेय आहे? (1) ₹ 1,00,000 (2) ₹ 10,000 (3) ₹ 50,000 ————————————————————————————————	(4) वरीलपैकी सर्व #हाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम कथी पासून लागू करण्यात आला? (1) 2014 (2) 2015 (3) 2016 (4) गोपीनाथ मुंडे शेतकरी अपघात विमा योजनेत अपघातामुळे एक डोळा अथवा एक अवयव निव नुकसान भरपाई अनुज्ञेय आहे? (1) ₹ 1,00,000 (2) ₹ 10,000 (3) ₹ 50,000 (4) ———————————————————————————————————

	(1)	1978	(2)	1976		(3)	1979		(4)	1977	
 59.	_	हृदयसम्राट शिवसेन आहेत ?	प्रमुख बाव	असाहेब ठाकरे	र निराधार	स्वावल	वंबन योजन	गा' संदर्भात [्]	खालील	पैकी कोणती विधाने	
	(왜)	आत्महत्या केले	त्या शेतकः	यांच्या विधवा	लाभार्थी	आहेत.					
	(ৰ)	लाभार्थींना ऑटो	रिक्षा परवा	ना वितरित के	ला जाईल	•					
	(क)	ऑटोरिक्षा खरेदी	साठी ब्रॅंका	व तत्समं सं	स्थांकडून	100%	, कर्जपुरव	डा			
	(₹)	ऑटोरिक्षा परवान	ना साठी अं	ॉटोरिक्षा लाय	पन्स व बॅ	जि अस	णे बंधनक	ारक			
	पर्यार	री उत्तरे :									
	(1)	सर्व		•	(2) _i ,	केवळ	ऽ (अ), (	ब) व (क)	)		
	(3)	केवळ (ब), (व	ि ह) व (ड)	)	(4)	केवळ	ऽ(अ), (	क) व (ड़	)		
60.	'केंद्रिय अर्थसंकल्प (न्यूक्लिअस बजेट) योजना'हि योजना कोणत्या विभागाची आहे?										
	(1)	वित्त विभाग			(2)	नियोः	नन विभाग				
	(3)	आदिवासी विका	स विभाग		(4)	सामा	न्य प्रशासन	विभाग			
	` '							<del></del>	<del></del>	·	
61.	पावस	गळियाच्या कालाव प्रात राबविण्याकरी			•				आदि	वासी क्षेत्रातील सर्व	
61.	पावस	प्रात राबविण्याकरी	ता मेळघाट	पॅटर्न बाबतच	ग़ निर्णय	शासना	ने कधी घे	तला ?		वासी क्षेत्रातील सर्व सन 2003 - 2004	
61.	पावस जिल्ह (1) वनाव	प्रात राबविण्याकरीत सन 2001 - 20	ता मेळघाट 02 (2) ासाठी अव	पॅटर्न बाबतच सन 2002	ग निर्णय - 2003	शासना ^{रं} (3)	ने कधी घेर सन 200	ਗੋਗ ? 04 - 2005 	(4)		

63.	प्रस्तावित नागपुर – मुंबई जलदगती महामार्गासंदर्भातील खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत?									
	(अ)	या महामार्गाचे नाव नागपुर	मुंबई समृद्धी	जलदग	ती महाम	नार्ग				
	(ब) महामार्ग एकूण 6 लेन चा असेल									
	(क) महामार्गावर टाऊनिशप करण्यात येणार (ड) हा महामार्ग राज्यातील 78 तालुक्यांतून जाणार आहे.									
	पर्याय	ग्री उत्तरे :								
	(1)	केवळ (अ), (क) व (ड)		(2)	केवळ	(अ), (ब), व (व	5)			
	(3)	सर्व		(4)	एकही	नाही				
64.	मराठी		शी असतो?							
	(1)	27 फेब्रुवारी (2)	28 फेब्रुवारी		(3)	27 सप्टेंबर	(4)	1 डिसेंबर		
65.	''मागेल त्याला शेततळे'' या योजनेबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने योग्य आहेत ?									
	(अ)	लाभार्थीकडे 2 हेक्टरपेक्षा जा	स्त जमीन अस्	रू नये.						
	(ৰ)	देय अनुदानास कमाल मर्याद	ा लागू नाही.							
	(क) शेततळ्यासाठी लागणाऱ्या जागेचा मोबदला ₹ 1,000 प्रती चौरस मीटर प्रमाणे दिला जाईल.									
	पर्यार्थ	गि उत्तरे :								
	(1)	फक्त (अ) (2)	फक्त (अ) व	ৰ (অ)	(3)	(अ), (ब) व (क	(4)	कोणतेही नाही		
66.	- इंदिरा		 खालोलपैकी 3	 गचुक	पर्याय व	———— ~~—~~ नेणता ?				
	(अ)	केंद्र राज्य हिस्सा 80 : 20								
	(ৰ)	अपंगासाठी 3% आरक्षण								
	(क)	अल्पसंख्याकांसाठी 15% अ	गरक्षण							
	(ड)	जिल्हा निहाय घरकुलांचे उद्दी	ष्ट राज्यं शास	नाच्या ग्र	ग्रमविक	ास विभागामार्फत नि	श्चित क	रण्यात येते.		
	पर्याय	। उत्तरे :								
	(1)	फक्त (अ) व (ब) बरोबर		(2)	फक्त	(ब), (क) व (ड)	बरोबर			
	(3)	फक्त (ब) व (क) बरोबर		(4)	वरील	पैकी सर्व बरोबर				
		<del></del>	~~-~~			<del></del> _		~~-~~		

67.	किल्ल्यांचा पर्यटनदृष्ट्या विकास या पहील्या किल्ले मालिकेत शिवनेरी, तोरणा, सिंहगड, लोहगड या बरोबरच खालीलपैकी कोणत्या किल्ल्याचा समावेश आहे?										
	(1)	प्रतापगड	(2)	राजगड		(3)	राजमार्च	ो	(4)	पुरंदर	
68.		ताप्राप्त व्यावसारि य शिक्षण शुल्क						_	•		— ग्रथ्यांना
	(1)	₹ 6.50 लक्ष	(2)	₹ 4.00 लक्ष	~~.~~	(3)	₹ 4.50	लक्ष	(4)	₹ 6.00 ਕ	क्ष
69.	पश्चि	म भारतातील पी	हेला 'हागणद	रीमुक्त जिल्ह	ा' म्हणून	घोषि		आलेला जि	नल्हा के	ाणता ?	
	(1)	अहमदाबाद	(2)	पुणे		(3)	गडचिरो	ाली	(4)	सिंधुदुर्ग	
70.	(अ)	नत्रीबाई फुले कर दारिद्रचरेषेखाल	नील सर्व जोड	प्यांना लाभ				·			
	(ৰ)	मुलगा नसलेल लाभ.	या व एक कि	॥ दान मुलानत	ार कुटुब ा	नयाज	न शस्त्राक्र	या कलल्या	दाारद्रयः	षिखालाल ज	ाडप्यास
	(क)	व्यक्तिस ₹ 2,	000 व प्रत्येक	मुलीच्या नार्व	वे ₹ 4,00	)0 चे	राष्ट्रीय ब	चत प्रमाणप	ात्र स्वर	पात आर्थिक	मदत.
	पर्याय	गी उत्तरे <i>:</i>									
	(1)	केवळ (ब)	(2)	केवळ (अ)	ব (ৰ)	(3)	सर्व		(4)	एकही नाही	
71.	सामुन	हेक प्रोत्साहन यो	जना 2013 य	ा योजनेचा क	ालावधी व	कोणत	ना ?				
	(1)	दि. 1 एप्रिल,	2013 ते 31	मार्च, 2014	(2)	दि.	1 एप्रिल, :	2013 ते 31	। मार्च,	2018	
	(3)	दि. 31 मार्च,	2013 ते 31	मार्च, 2014	(4)	दि. :	31 मार्च, 2	2013 ते 31	मार्च,	2018	
			<del></del> _	~~-~~							

P.T.O.

72.	'डॉ.	पंजाबराव देशमुख व्याज सवलत योजना'	संदर्भात	खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने योग्य आहेत?					
	 (अ) सहकारी कृषी पतसंस्थेकडून पीक कर्ज घेणाऱ्या व त्याची प्रतीवर्षी 30 जून पर्यंत परतफेड व शेतकऱ्यांना व्याज सवलत. 								
	(ब)	राष्ट्रीयकृत बँका, ग्रामीण बँका, व खाजर्ग	ो बँकाव	nडून पीक कर्ज घेणाऱ्या शेतकऱ्यांनाही व्याज सवलत.					
	(क)	थिकत कर्ज तसेच मध्यम व दिर्घ मुहतीच	या कर्जा	साठी व्याज सवलत.					
	पर्याः	ग्री उत्तरे :							
	(1)	सर्व	(2)	एकही नाही					
	(3)	केवळ (अ) व (ब)	(4)	केवळ (ब) व (क)					
73.		वदेशातील विविध उद्योगसमुहांना राज्यातील जन मुंबई शहरात केंव्हा करण्यात आले ?	उद्योग	ांची ओळख व्हावी यासाठी 'मेक इन इंडिया' वीक चे					
	(1)	1 ते 6 जानेवारी, 2016	(2)	13 ते 18 फेब्रुवारी, 2016					
	(3)	23 ते 30 मार्च, 2016	(4)	1 ते 6 एप्रिल, 2016					
74 .		य कृषी विकास योजना या केंद्र पुरस्कृत योज असतात?	 गनेअंतर्ग	ति राज्यस्तरीय प्रकल्प छाननी समितीचे (SLPSC) अध्यक्ष					
	(1)	मुख्य सचिव (2) सचिव, कृषि	Ā	(3) केंद्रिय कृषि सचिव (4) वित्त सचिव					
— 75.	'महात	मा ज्योतिबा फुले जीवनदायी आरोग्य योजने	च्या' ल	ताभार्थीमध्ये खालीलपैकी कोणाचा समावेश होत नाही?					
	(1)	अधिस्विकृतीधारक पत्रकार व त्यांच्यावर	अवलंब	बून असणारी कुटुंबे					
	(2)	शासिकय आश्रमशाळेतील विद्यार्थी							
	(3)	शासिकय, निमशासकीय कर्मचारी							
	(4)	शेतकरी आत्महत्याग्रस्त जिल्ह्यातील शुभ्री	शक्षापि	त्रकाधारक शेतकरी कुटुंबे					
76.	'काम	गार हितवर्धक' या संस्थेचे संस्थापक कोंण	होते ?						
	(1)	ना.म. जोशी (2) बी.पी. वाडि	झ्या	(3) लाला लजपतराय (4) सी.के. बोले					
कच्च	या का	मासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH	I	RK					

77.	'एक	हिंदू ' हे	टोपण	नाव घे	ऊन जा	तिभेद ि	वेवेकसार हा	। ग्रंथ	ांथ कोणी लिहीला ?	
	(1)	महात्त	मा फुले				(2	2)	बाबा पद्मनजी	
	(3)	तुकार	ाम तात्र	या पडव	ळ		(4	.)	ज्ञानगिरी बाबा	
78.			ळणी क उजा करतां				ज अनावृत्त प	 पत्रात	त ब्रिटिश राजवटीत शेतकऱ्यांना आर्थिक हलाखी येण्य	- Iर्च
	(अ)	भारत	ातील 'व	बाढती व	लोकसंर	ड्या आ	णि प्रतिकुल	हव	वामान'	
			ारने ठरा				_			
							्र प्रियता'			
	· (ड)	जमिन	दाराचे	अधिक	ार व व	जलव्यां	कडे दुर्लक्ष			
		ी उत्तरे								
	(1)	(अ)	आणि	(क) व	बरोबर		(2	2)	(ब) आणि (ड) बरोबर	
	(3)	_	आणि				(4	•	(ड) आणि (अ) बरोबर	
~~79~~ .	'इल्ब	 र्ट बिल	' प्रकरा	ण कोण	त्या गव	हर्नर ज	नरलच्या का	ार्राक	कर्दीत उद्भवले ?	—
	(1)	লাঁৰ্ড	रिपन		(2)	लॉर्ड	लिटन		(3) लॉर्ड विल्यम बेंटिंग (4) लॉर्ड डलहौसी	
80.	बंगालच्या फाळणीचा प्रमुख उद्देश होता.									
	(1)	बंगाल	न प्राताच	ग कारभ	गर सुध	रिणे	(2	2)	आसामची उन्नती साधणे	
	(3)	कलव	हत्त्याचा	प्रभाव	कमी व	करणे	(4	-)	भेद नीतीद्वारे राष्ट्रीय चळवळीवर आघात करणे	
81.	महारा	 ष्ट्राच्या	सरहदी	;		~~-~~	· <del></del> .			_
		दिशा	•				राज्ये			
	(अ)	उत्तर				(i)	छत्तीसगड	5		
	(ৰ)	दक्षिण	π			(ii)	आंध्र प्रदेश	श		
	(क)	पूर्व				(iii)	मध्य प्रदेश	श		
	(इ)	आग्ने	य			(iv)	कर्नाटक,	गोव	वा	
	(इ)	वायव	य			(v)	गुजरात			
	पर्यार	ी उत्तरे	:							
		(अ	) (ब)	) (क	) (ड)	(ま)				
	(1)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)	(v)				
	(2)	(iii)	(ii)	(i)	(v)	(iv)		•		
	(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)	(v)				
	(4)	(i)	(ii)	(iii) 	(iv)	(v)				

82.	एक च	त्रौरस सेंटीमीटर	जागेवर		्लाख डाईन्समुळे पडणारा हवेचा दाब म्हणजे एक बार होय.					
	(1)	01	(2)	05		(3)	10	(4)	11	
83.	जाफर	ाबादी या जातीच	या म्हशीचा प्र	ाकार को	गत्या राज्यात	विकरि	तत करण्यात आ	ला ?		
	(1)	बिहार	(2)	गुजरात		(3)	उत्तरप्रदेश	(4)	हरियाणा	
84.	खांली	ल विधाने पहा :								
	(अ)	प्राथमिक व्यव	प्राय हे नैसर्गि	क संसाध	गानावर आवर	लंबुन अ	गहेत.			
	(ब) प्राथमिक व्यवसायांवर इतर व्यवसाय आधारले असतात म्हणून हे व्यवसाय पायाभूत आहेत.									
	(क)	(क) प्राथमिक व्यवसायात गुंतलेल्या लोकांना श्रमाचा मोबदला कमी मिळतो.								
	(ंड) विकसनशील प्रदेशात प्राथमिक व्यवसायात गुंतलेल्या लोकांचे प्रमाण कमी असते.									
	पर्यायी उत्तरे :									
	(1)	(अ), (ब) ও	गणि (क) ब	ारोबर आह	हेत (2)	(अ)	, (ब) आणि (	ड) बरोबर अ	ाहेत	
	(3)	(अ), (क) ও	भाणि (ड) ब	ारोबर आ	हेत (4)	(अ)	, (ब), (क) उ	भाणि (ड) ब	ारोबर आहेत	
85.	खाली	लपैकी कोणत्या	जलसिंचन प्र	कल्पाच्य	1 जलाशयास	यशवंत	न सागर असे नाव	त्र देण्यात आर्त	ने आहे ?	
	(1)	जायकवाडी	(2)	उजनी		(3)	कोयना	(4)	भंडारदरा	
86.	खाली	ल विधाने विचा	रात घ्या :							
	(अ)	(अ) नवी लोकसभा अस्तित्वात आल्यानंतर बोलाविल्या जाणाऱ्या दोन्ही सभागृहाच्या बैठकीचे अध्यक्षस्थान राष्ट्रपतींकडे असते.								
	(ब)	(ब) एखाद्या विधेयकाबाबत मतभेद झाल्यास बोलाविल्या गेलेल्या संसदेच्या संयुक्त अधिवेशनाचे अध्यक्षस्थान लोकसभेचे सभापती भूषवतात.								
	(क)	संसदेच्या संयुव भूषवतो.	त अधिवेशन	प्रसंगी लो	कसभेचा सभ	गपती ब	सल्यास राज्यसभे	चा उपाध्यक्ष ब	वैठकीचे अध्यक्षस्थान	
	वरील	पैकी कोणते/ती	विधान/ने र	वरोबर अ	ाहे/त ?					
	(1)	(अ) आणि (	ब)		(2)	फक्त	(ৰ)			
	(3)	(ब) आणि (व	क) ———		(4)	(अ) 	) आणि (क)			

87.	खालाल विधान विचारात घ्या :										
	(왱)	भारताच्या महा	यायवादींची 1	नियुक्ती राष्ट्रप	तींकडून	केली र	जाते.				
	(অ)	(ब) महान्यायवादी पदाचा कार्यकाळ तीन वर्षे आहे.									
	(क) संसद सदस्यांना उपलब्ध असणारे सर्व विशेषाधिकार महान्यायवादींना उपलब्ध असतात.										
	(इ)	(ड) भारताच्या सर्व न्यायालयात उपस्थित राहण्याचा अधिकार महान्यायवादींना आहे.									
	वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त?										
	(1)	(अ), (ৰ) अ	ाणि (क)	•	(2)	(ৰ),	(क) आणि (ड)				
	(3)	(अ), (क) 3	गणि (ड)		(4)	(अ),	(ब) आणि (ड॰)				
88.	भारती	य राज्यव्यवस्थेच	ा कोणता घट	क मूलत: एक	नत्म स्व	रूपाचा	आहे ?				
,	(1)	न्यायमंडळ	(2)	लोकसभा		(3)	कार्यकारी मंडळ	(4)	राज्यसभा		
89.	भारती	य संविधानाच्या	मूलभूत संरच	 नेत कोणत्या घ	यटकाचा	अंतर्भा	व प्राय: होत नाही ?			_	
	(1)	लोकशाही	(2)	कायद्याचे अ	धिराज्य	(3)	धर्मनिरपेक्षता	(4)	मूलभूत कर्तव्ये		
90.	रिओ दी जानेरी येथील 2016 ची पॅरॉलिंपीक स्पर्धा खालील भारतीय खेळांडूनी गाजविली.										
	(अ)	मरियप्पन थंगवे	लू (मरियप्प	ন) (অ)	दिपा	मृलिक					
	(क)	ब्रॅडली विगिन्जं		(इ)	यापैक	ो एकही	नाही				
	वरील	पैकी कोणते विध	ान बरोबर अ	माहे ?							
	(1)	(अ) फक्त			(2)	(अ)	आणि (ब) फक्त				
	(3)	(ब) आणि (व	फ) फक्त	•	(4)	(अ),	(ब) आणि (क)	फक्त			
91.		चित क्षेत्रातील ग्र ल पहिले राज्य व		आदीवासी उ	पाययोज [्]	ने अंतर्ग	त 5% निधी थेट अ	नुदान देण	 गारे	~~_~~ हे	
	(1)	आंध्रप्रदेश	(2)	महाराष्ट्र		(3)	बिहार	(4)	यापैकी एकही ना	ही	
	_			<u> </u>					<u></u>	_	

		•		~	· ·	_	
92	यु.आर.राव	याच्या	सदभात	खालील	विधान	विचारात	घ्या •
<i>-</i>	3. * 11 % (1-1	40.0	114 1111	OIL III CI	1 7 11 1	1.6.411.01.21	

- (अ) ते इस्रोचे माजी अध्यक्ष आणि अवकाश शास्त्रज्ञ म्हणून ओळखले जातात.
- (ब) त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली इस्रोने 18 पेक्षा जास्त उपग्रहांची निर्मिती केली.
- (क) 2016 मध्ये इंटरनॅशनलं ॲस्ट्रॉनॉटिक्स फेडरेशनने त्यांना समाविष्ट करून घेतले.
- (ड) 1976 मध्ये त्यांना भारत सरकारने पद्मभूषण पुरस्काराने गौरविले होते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त?

- (1) (अ), (ब) आणि (क)
- (2) (ৰ), (क) आणि (इ)
- '(3) (अ), (क) आणि (इ)
- (4) (3), (෧) आण (종)

93. खालील विधाने विचारात घ्या :

- (अ) पंतप्रधानांची नियुक्ती राष्ट्रपतींकडून केली जाते.
- (ब) राष्ट्रपती पंतप्रधानांच्या सल्ल्यानुसार मंत्र्यांची नियुक्ती करतात.
- (क) प्रत्यक्षात (In practice) राष्ट्रपतींची मर्जी असे पर्यंत मंत्री आपल्या पदावर राहू शकतात.
- (ड) मंत्रीमंडल सामृहिक रित्या लोकसभेला जबाबदार असते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त?

- (1) (अ) आणि (क)
- · (2) (अ), (ब) आणি (**ड**)
- (3) (ৰ) आणি (क)

(4) (क) आणि (इ)

94. खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत?

- (अ) वस्तु व सेवा कर (GST) विधेयक-2016 हे 101 वे घटना दुरुस्ती अधिनियम म्हणून घोषित झाले आहे.
- (ब) वस्तु व सेवा कर परिषद ही अनुच्छेद 269 A अन्वये निर्माण झाली आहे.
- (क) वस्तु व सेवा कर परिषदेच्या प्रमुख पदी पंतप्रधान आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

- (1) (3)
- (2) (अ), (ৰ)
- (3) (ক)
- (4) वरील सर्व

95.	अलीव	कडे निवर्तलेले ख्यातनाम चित्रकार सैयद हैव	दर रझा	यांच्या शैलीचे ठळक वैशिष्ट्य कोणते?						
	(1)	भूमितीय आकृतीबंध	(2)	इस्लामी रूपचिन्हे						
	(3)	व्यक्तिचित्रांकन	(4)	अलंकरण						
—- 9 6.		ीचा अधिकार अधिनियमाच्या कलम 7(8) त्यावेळी त्याने माहिती मागणाऱ्या अर्जदारार्श		ज्या वेळी शासकीय अधिकाऱ्याकडून माहिती नाकारली । बाबतीत संपर्क साधला पाहिजे :						
	(अ)	माहिती नाकारण्यामागची कारणे.								
	(ब)	सदर आदेशाविरुद्ध अर्जदारास अपील कर	ण्याची	असलेली मूदत.						
	(क)	(क) अपिलीय प्राधिकाऱ्याविषयी सविस्तर माहितो.								
	(ङ)	कार्यालयाची सविस्तर माहिती.								
	पर्याय	ी उत्तरे :								
	(1)	(अ), (ब) आणि (क)	(2)	(ब), (क) आणि (ड)						
	(3)	(अ), (क) आणि (ड)	(4)	वरील सर्व						
—— 97.	माहितीचा अधिकार अधिनियमातील तरतूदीनुसार ''अभिलेख'' म्हणजे									
	(1)	(1) कोणताही दस्तऐवज, हस्तलिखित व फाईल								
	(2)	(2) एखाद्या दस्ताऐवजाची कोणतीही मायक्रोफिल्म, मायक्रोफिच आणि प्रतिरूप प्रत								
	(3)	(3) अशा मायक्रोफिल्ममध्ये संग्रहीत केलेल्या प्रतिमेची किंवा प्रतिमांची कोणतीही नक्कल								
	(4)	वरील सर्वच								
98.	सार्वजनिक प्राधिकरण म्हणजे :									
	(अ)	भारतीय राज्यघटनेने निर्माण केलेले प्राधिव	हरण.							
	(ब)	संसदेच्या किंवा विधानसभेच्या कायद्यान्वर	वे बनले	ले प्राधिकरण.						
	(क)	केंद्र वा राज्य सरकारांनी काढलेल्या अधि	सुचनेद् <u>वा</u>	रे स्थापन करण्यात आलेले प्राधिकरण.						
	(इ)	सर्वोच्च न्यायालयाने निर्माण केलेले प्राधिक	ज्रण.							
	पर्यार्थ	ी उत्तरे :								
	(1)	(अ) आणि (क)	(2)	(ब), (ड) आणि (क)						
	(3)	(अ), (ब) आणि (क)	(4)	(ब) आणि (ड)						

99.		ती अधिकार अधिनियम 2005 हा कायव /झाले आहे.	दा अंम	ालात आला असल्याने आता ग	रिलागू
	(अ)	ऑफिशियल सिक्रेट ॲक्ट 1923	(ब)	भारतीय राज्यघटनेतील परिशिष्ट 14	
	(क)	द कमिशन ऑफ इन्क्वायरी ॲक्ट 1952	(ड)	द हिंदु सक्सेशन ॲक्ट 1956	
	पर्यार	गी उत्तरे :			
	(1)	(अ), (ब) आणि (क)		(2) फक्त (अ)	
	(3)	वरील सर्व		(4) (ৰ), (ক) आणি (ভ)	
100.		माहिती आयोगाच्या कामकाजाचे सर्वसाधा त असेल.	रण अ	धीक्षण, संचालन व व्यवस्थापन हे	 _ कडे
	(1)	राज्य मुख्य माहिती आयुक्त	(2)	राज्य माहिती आयोग	
	(3)	राज्यपाल	(4)	मुख्यमंत्री	
	_	<u> </u>			*

- o O o -

कच्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे...)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1** समवे**क्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे**.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. ''अंगावर काटा उभा रहाणे'' या वाक्यप्रचाराचा अर्थ काय?

(1) अंग शहारणे

(2) रोमांचित होणे

(3) अतिशय भिती वाटणे

(4) बहरुन येणे

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर ''(3) अतिशय भिती वाटणे'' असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर ''(3)'' होईल, यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक ''(3)'' हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. 1 2 4

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉल्प्येन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्चा कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK